

**PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
KLINIKAI KÖZPONT
HALOTTKEZELÉSI SZABÁLYZATA**

Készítette:	.....	2014.04.04.	A dokumentáció kódja:	
	Dr. Tornóczki Tamás	Dátum	Változat száma:	2.0
	Intézetigazgató			
Jóváhagyta:	.....	2014.04.04.	Oldalak száma:	14
	Dr. Decsi Tamás	Dátum	Mellékletek száma:	1
	Főigazgató		Érvénybelépés időpontja:	2014.04.04.

MÓDOSÍTÁSOK JEGYZÉKE

Módosította Aláírás/dátum	Változat száma	Módosított oldalszám	Jóváhagyta Aláírás/dátum	Ellenőrizte Aláírás/dátum	Kibocsátás időpontja
2014.04.04.	2.0	8. oldal 12. pont			
		11. oldal			
		12. oldal 6. pont			
Felülvizsgálva: Dr. Jáksó Pál <i>Jáksó Pál</i> 2016.12.13.	2.0	-.	Dr. Tornóczki Tamás <i>Tornóczki Tamás</i> 2016.12.12.	Dr. Kereskai László <i>Kereskai László</i> 2016.12.12.	-

PREAMBULUM

A Szabályzat az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Etv.), a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.), valamint a 351/2013 (X.4.) kormányrendelet (a továbbiakban: rendelet), illetve a vonatkozó hatályos jogszabályok rendelkezéseire figyelemmel került kialakításra a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központjában végzett halott- és kórbonctani vizsgálatok szabályainak rögzítése érdekében.

I. Halottvizsgálat

A haldokló beteghez az ápoló köteles orvost hívni, aki a körülményektől függően dönt a haldokló elkülönítéséről. Az orvos engedélyezi, hogy a hozzátartozók, illetve más, a beteg által kért személyek a beteget meglátogassák.

Ha az elhalt személy birtokában olyan pénzüsszeg vagy értéktárgy van, amelyet korábban nem helyeztek intézményi letétbe, azt két tanú jelenlétében a szolgálatot teljesítő nővér jegyzékbe veszi és megőrzéséről gondoskodik. Értéktárggyal (ékszer, gyűrű, fülbevaló stb.) holttest a Pathologiai Osztályra nem kerülhet, kivéve ha az értéktárgy eltávolítása technikai okok (pl. csonkolási igény) miatt nem kivitelezhető. Ennek tényét a halottvizsgálatot végző orvos és a halottat átvevő személyzet egyaránt írásban rögzíti, a halál tényét megállapító orvos a dekursusban, és a műszakban lévő ápoló az ápolási dokumentációban.

Az elhalt után maradt tárgyakat írásbeli elismervény ellenében ki kell adni a kórlapon- a beteg legközelebbi hozzátartozójaként- megjelölt személynek. Amennyiben a legközelebbi hozzátartozó személye a fenti módon nem állapítható meg, az elhunyt értéktárgyait (pénzét) az ápoló a klinikán letétbe helyezi, ahonnan azt a hagyatéki végzéssel rendelkező örökös, ennek hiányában a magát örökösnek megjelölő, és e tényről közokirattal, vagy teljes bizonyítóerejű magánokirattal igazoló személy a jelen szabályzat melléklete szerinti elismervény és nyilatkozat aláírásával felveheti.

Ha a halottvizsgálatot végző orvos megállapítja, hogy a jogszabályban meghatározott rendkívüli halál esete áll fenn, erről a klinikaigazgatót azonnal köteles tájékoztatni.

1.) Ha a halál

- a) egészségügyi intézményben vagy egészségügyi intézménybe (intézményből) történő szállítás közben következett be, a halott vizsgálatot a beteget ellátó vagy felvételre illetékes, illetőleg a beteget elbocsátó klinika, vagy járóbeteg-ellátó egység orvosa, vagy az intézet vezetője által e feladattal megbízott orvos, ügyeleti időben az ügyeleti szolgálatot ellátó orvos;
- b) mentőszolgálató mentőfeladatot teljesítő járművé következett be, a halál

bekövetkezésének tényét a mentőegység orvosa vagy a mentőtiszt állapítja meg, a halottvizsgálat további teendőit a mentőorvos, ennek hiányában – a mentőtiszt döntése szerint – a halál helye szerint illetékes háziorvos, illetve ezen szolgálat ügyeletes orvosa vagy a halál helyéhez legközelebb eső, patológiai osztállyal rendelkező fekvőbeteg-gyógyintézet orvosa;

- c) fegyveres erő vagy rendvédelmi szerv felügyelete alá tartozó területen, épületben, zárt alakulaton belül következett be, a halottvizsgálatot a fegyveres erő, illetve a rendvédelmi szerv egészségügyi alakulatának orvosa, ha az nem áll rendelkezésre, a halál helye szerint illetékes háziorvos, illetve e szolgálat ügyeletes orvosa;
- d) közterületen, járművön – ide nem értve az a)-b) pont szerinti esetet – vagy egyéb helyen következett be, a halál bekövetkezését a haláleset helyszínére, illetve holttestnek a járműről való leemelése helyére a legrövidebb időn belül hívható orvos állapítja meg, ezt követően a halott vizsgálat további teendőit a halál helye szerint illetékes háziorvos, illetve ezen szolgálat ügyeletes orvosa végzi.

2.) Halva születés (késői magzati halálozás) esetén a halottvizsgálatot a szülést levezető orvos, ennek hiányában a halottvizsgálatra – az 1.) pont szerint – illetékes orvos végzi.

3.) A halál bekövetkezésének tényét mentőtiszt is megállapíthatja, a halottvizsgálatot az 1.) pont szerinti orvos végzi. A halál bekövetkezését vagy a magzat halva születését elsőként észlelő személy, illetőleg az általa értesített rendőri vagy egészségügyi szerv köteles a halálesetet az 1.) pont szerint illetékes orvossal haladéktalanul közölni.

4.) A halottvizsgálatot az arra illetékes orvosnak mielőbb, de legkésőbb a halálesetről való értesülésétől számított 6 órán, az 1.) pont a) szerinti esetben, valamint közterületen történt halál esetén 2 órán belül kell elvégeznie.

A halottvizsgálat keretében a C. 3110-49/V/új nyomtatvány számú halottvizsgálati bizonyítvány, ill. halva született magzat vagy élve született, de a szülést követő 168 órán belül elhalálozott gyermek esetében a C. 3110-52/V/új nyomtatvány számú perinatális halottvizsgálati bizonyítvány megfelelő részeinek kitöltését kell elvégezni, és intézkedni kell a halott elszállításáról.

5.) A halottvizsgálatot végző orvos, ha a vizsgálat során rendkívüli halál esetét észleli, köteles erről a külön jogszabályban meghatározott hatóságot azonnal értesíteni, és intézkedni, hogy a holttest és környezete a hatóság megérkezéséig érintetlenül maradjon. A halottvizsgálatot végző orvos – amennyiben a hatóság felkéri – részt vesz a szemlén, a szemlejegyzőkönyv orvosi részét kitölti, aláírja és orvosi bélyegzője lenyomatával látja el.

Rendkívüli az a halál, amelynek természetes módon való bekövetkezését a körülmények kétségessé teszik, így ha

- a) közlekedési vagy foglalkozás körében következett baleset okozta vagy annak gyanúja merül föl,
- b) egyéb baleset vagy mérgezés okozta, és a halál bekövetkezésével összefüggésben szükséges a felelősség vizsgálata,

- c) öngyilkosság okozta, vagy a körülmények arra utalnak,
- d) az egészségügyi ellátás során következett be, és az egészségügyi dolgozó foglalkozási szabályszegésének gyanúja merül föl, e. bekövetkezésének előzményei, körülményei ismeretlenek, és nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyekből megalapozottan következtetni lehetne a halál bekövetkeztének körülményeire,
- e) fogvatartott elhalálozása esetén
- f) bekövetkezésének körülményei bűncselekmény elkövetésére utalnak.

A személyazonosság megállapításáig a rendkívüli halál esetén követendő eljárást kell alkalmazni, ha az elhunyt személyazonossága ismeretlen.

A holttest vagy holttestrészlet temetéséhez, hamvasztásához az eljárást lefolytató rendőri szerv engedélye szükséges. Az eljáró rendőri szerv meghatározhatja a temetés legközelebbi időpontját. A temetés elhalasztásának időtartama az ismeretlen személyazonosságú holttest esetén, annak fellelésétől számítva sem haladhatja meg a harminc napot.

Külföldi állampolgár rendkívüli halála esetén, a holttest Magyarországon történő eltemetéséhez – közeli hozzátartozó írásbeli hozzájárulásának hiányában – az elhunyt állampolgársága szerinti konzuli képviselő hozzájárulása szükséges.

6.) Ha a helyszínen a hatóság azt állapítja meg, hogy a haláleset nem rendkívüli, és a szemle megtartását egyéb körülmény nem indokolja, a megállapításairól készített feljegyzést a halottvizsgálat végzésére illetékes orvosnak átadja, aki gondoskodik a halottvizsgálat további teendőinek ellátásáról.

7.) A halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálat során két példányban kiállítja az elhunyt azonosítására szolgáló űrlapot (ún.: lábcédulát) – amely vízzel lemoshatatlanul tartalmazza az elhunyt nevét, születési dátumát, halála helyét és idejét -, és azt a halott két ellentétes oldali alsó és felső végtagjára rögzíti. A halottvizsgálatot végző orvos biztosítja az űrlapot, amit az esetleges kórbonctani vizsgálat során sem szabad eltávolítani.

8.) A gyermeket – a fogantatástól eltelt időtartamtól függetlenül – élveszülettnek kell tekinteni, ha az anya testétől történt elválasztása után az életnek bármilyen jelét adta.

Halva születettnak (késői magzati halottnak) kell a magzatot tekinteni, ha 24 hétnél hosszabb ideig volt az anya méhében, és az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adta. Ha a magzat kora nem állapítható meg, a halva születés meghatározásának alapja a magzat 500 grammot elérő testtömege vagy 30 cm-t elérő testhossza.

Vetélést (korai, illetve középidős magzati halált) kell megállapítani, ha a magzat az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adta, és 24 hétig vagy annál rövidebb ideig volt az anya méhében, illetve, ha a magzat kora nem állapítható meg, és testtömege az 500 grammot, testhossza a 30 cm-t nem érte el. Ilyen esetben halottvizsgálati bizonyítványt nem kell kiállítani.

Ikerszülés esetén nem lehet vetélést megállapítani, ha legalább az egyik magzat élve született.

II. A halottvizsgálati bizonyítvány

1.) A halottvizsgálati bizonyítvány 1-20. és a perinatális halottvizsgálati bizonyítvány 1-19. pontjait a halottvizsgálatot végző orvos tölti ki.

2.) Rendkívüli halál esetén a halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálati bizonyítvány megfelelő rovatában rögzíti a hatósági eljárás kezdeményezésének okát.

3.) A halálokokra vonatkozó megállapításokat, valamint az eltemetésre engedélyezett időt a halottvizsgálati bizonyítványba

- a) a halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálattal egyidejűleg vagy legkésőbb az azt követő munkanapon jegyzi be, ha a rendelkezésre álló adatokból megalapozottan lehet következtetni a halált okozó betegsége, illetőleg az adatok a betegséget és a beteg megfelelő orvosi ellátását egyértelműen igazolják és kórbonctani vizsgálat elvégzése egyéb ok miatt sem szükséges;
- b) a Pathológiai Intézet szakorvosa jegyzi be, ha az Eütv. 219. §-ában foglaltaknak megfelelően kórbonctani vizsgálatra kerül sor, illetőleg ha a kórbonctani vizsgálat elvégzését mellőzték;
- c) a hatósági, illetve igazságügyi orvosi boncolást végző orvos jegyzi be, ha rendkívüli halál esetén hatósági boncolásra kerül sor.

4.) A halottvizsgálati bizonyítványon a halottvizsgálatot végző, valamint a halál okát megállapító orvos a bejegyzett adatok valódiságát aláírásával és orvosi bélyegzője lenyomatával igazolja.

5.) A halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítvány

- a) I-II. és III. példányát postai úton ajánlott küldeményként vagy kézbesítő útján lezárt borítékban megküldi a haláleset helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnek, aki a haláleset anyakönyvezése és az anyakönyvi folyószámnak a halottvizsgálati bizonyítványon történő feltüntetése után az I. példányt megküldi a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) területileg illetékes igazgatóságának, a II. példányt anyakönyvi alapidatként megőrzi, a III. példányt megküldi a haláleset helye szerint illetékes jegyzőnek a hagyatéki eljárás megindítása érdekében;
- b) IV. példányát átadja az elhunyt eltemetésére kötelezett személynek vagy szervnek, az átvevő az átvételt az V. példányon aláírásával igazolja;
- c) V. példányát megőrzi az adatvédelemre vonatkozó szabályok szerint;
- d) VI. példányát megküldi az Baranya Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv (a továbbiakban: Kormányhivatal) - haláleset helye szerint illetékes - megyei (fővárosi) intézetének.

6.) Amennyiben nincs az elhunyt eltemetésére kötelezett személy, a halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítvány IV. példányát - e tény közlése mellett - a köztemetés

elrendelésére illetékes települési önkormányzatnak küldi meg.

7.) A halottvizsgálati bizonyítvány I-IV. példányát legkésőbb a halálok megállapítása napját követő első munkanapon, a VI. példányt havonta összegyűjtve kell továbbítani az 5.) pontban foglaltaknak megfelelően.

8.) A perinatális halottvizsgálati bizonyítvány kitöltése esetén a halál okát megállapító orvos az 5.) pontban foglaltak szerint jár el azzal, hogy ha halva született magzatról állítja ki a perinatális halottvizsgálati bizonyítványt, annak

- a) I. példányát megküldi a KSH területileg illetékes megyei (fővárosi) igazgatóságának;
- b) II., III. és V. példányát megőrzi az adatvédelemre vonatkozó szabályok szerint;
- c) IV. példányát átadja a halva született magzat eltemetetését kezdeményező személynek, aki az átvételt az V. példányon aláírásával igazolja;
- d) VI. példányát megküldi az Kormányhivatal - az (5) bekezdés d) pontja szerinti - illetékes intézetének.

9.) Amennyiben a haláleset járművön történt, a holttestnek a járműről való leemelésének helyét, ha a holttestet találták, megtalálásának helyét kell a haláleset helyének tekinteni.

III. A kórbonctani vizsgálat

1.) Az elhunyt személyt – függetlenül attól, hogy fekvőbeteg-gyógyintézetben vagy azon kívül hunyt el – kórbonctani vizsgálat alá kell vonni, ha

- a) a halál oka klinikai vizsgálatokkal nem volt megállapítható,
- b) perinatális halál esetén,
- c) az elhunyt szervátültetés donora vagy recipiense volt,
- d) az elhunyt foglalkozási eredetű megbetegedésben szenvedett, és annak gyanúja merült föl, hogy a halál oka ezzel van összefüggésben,
- e) az elhunyt szervezetébe újra felhasználható, nagy értékű műszert vagy eszközt ültettek - amennyiben az nem képezi az elhunyt tulajdonát -, kivéve, ha a műszer vagy eszköz jellege nem kívánja meg az elhunyt kórbonctani vizsgálatát,
- f) az esetnek tudományos vagy oktatási jelentősége van,
- g) az elhunytat hamvasztani kívánják, kivéve, ha az elhunyt még életében, vagy hozzátartozója a halált követően írásban kérte a kórbonctani vizsgálat mellőzését, amennyiben a kórbonctani vizsgálatról való eltekintés feltételei együttesen fennállnak,
- h) ha a beteg által életében a tájékoztatási jog, az ellátásba való beleegyezés illetve visszautasítás jogának gyakorlására megnevezett személy, vagy az előbbi hiányában az Etv. által meghatározott hozzátartozói körből az arra jogosult személy ezt kéri. A nyilatkozatot közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A nyilatkozattételnek a formai követelményeitől el lehet tekinteni, ha a beteg fekvőbeteg-gyógyintézetben van és az írásbeli nyilatkozattétel jelentékeny nehézségekkel járna. Ebben az esetben két tanú együttes jelenlétében szóbeli nyilatkozatot tehet, amelyet a fekvőbeteg-

gyógyintézet jegyzőkönyvbe vesz. Nyilatkozatában megnevezheti azt a cselekvőképes személyt, aki jogosult helyette a beleegyezés, illetve a visszautasítás jogát gyakorolni, valamint akivel szemben tájékoztatási kötelezettség áll fenn, továbbá az alábbiakban a.) - c.) pontokban felsorolt személyek közül bárkit kizárhat a fenti jogosultságokból, illetve a tájékoztatási kötelezettségből.

Amennyiben a beteg cselekvőképtelen, és ezért a képviselőjében eljáró személy megjelölésére a fentiek szerint nem képes, úgy a nyilatkozattételre - a beleegyezés és a visszautasítás jogának gyakorlása vonatkozásában – az alábbi személyek jogosultak:

- a) a beteg törvényes képviselője, ennek hiányában
- b) a beteggel közös háztartásban élő, cselekvőképes
  - ba) házastársa vagy élettársa, ennek hiányában
  - bb) gyermeke, ennek hiányában
  - bc) szülője, ennek hiányában
  - bd) testvére, ennek hiányában
  - be) nagyszülője, ennek hiányában
  - bf) unokája;
- c) a b) pontban megjelölt hozzátartozója hiányában a beteggel közös háztartásban nem élő, cselekvőképes
  - ca) gyermeke, ennek hiányában
  - cb) szülője, ennek hiányában
  - cc) testvére, ennek hiányában
  - cd) nagyszülője, ennek hiányában
  - ce) unokája.

Ha a beteg cselekvőképtelen és nem áll rendelkezésre nyilatkozattételre jogosult személy sem, úgy a beleegyezés és visszautasítás joga az a.) – c.) pontokban foglaltak szerint gyakorolható.

2.) Az 1.) pont szerinti esetek kivételével az elhunyt személy kórbonctani vizsgálatától el lehet tekinteni az alábbi feltételek együttes fennállása esetén:

- a) a halál természetes eredetű,
- b) a halál oka egyértelműen megállapítható,
- c) a kórbonctani vizsgálatról további lényeges megállapítás nem várható,
- d) fekvőbeteg-gyógyintézetben elhunyt esetén a kezelőorvos és a patológus szakorvos, fekvőbeteg- gyógyintézetben kívül elhunyt esetén a kezelőorvos a kórbonctani vizsgálatot nem tartja szükségesnek.

3.) A kórbonctani vizsgálat elvégzésétől a 2.) pont szerinti feltételek fennállása esetén - külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően - el lehet tekinteni az 1.) f) - g) pontjaiban meghatározott esetben is, ha az elhunyt még életében vagy hozzátartozója a halált követően írásban kérte a kórbonctani vizsgálat mellőzését. Nem mellőzhető a kórbonctani vizsgálat, ha az elhunyt még életében vagy a halált követően a hozzátartozó azt írásban kérte.

4.) A kórbonctani vizsgálat mellőzéséről a Klinikai Központ klinikáin elhunyt személy esetében a 141-2726 /1997. iktatószámú rektori körlevélben foglaltak szerint határozatlan időre szóló jogköre alapján a Pathológiai Intézet igazgatója, egyéb esetekben az egészségügyi hatóság írásban dönt.

A kórbonctani vizsgálat mellőzéséhez minden esetben kötelezően alkalmazandó a jelen Szabályzat 1. sz. mellékletét képező a „Kérelem a kórboncolás mellőzésére” nyomtatvány kitöltése.

5.) A kórbonctani vizsgálat célja

- a) a halál bekövetkezését megelőzően kialakult valamennyi kóros állapot részletes vizsgálata és a betegség megállapítása,
- b) a népesség megbetegedési és halálozási okainak feltárása,
- c) az egészségügyi ellátás során alkalmazott diagnosztikai és gyógyító eljárások hatékonyságának ellenőrzése,
- d) az orvosi és gyógyszerészeti tudomány fejlődésének elősegítése.

6.) Kórbonctani vizsgálat vagy hatósági boncolás során szerv-, illetve szövet

- a) a halál alapjául szolgáló betegség, a halál közvetlen okának, továbbá a halál körülményeinek megállapítása,
- b) amennyiben ellene az elhunyt életében nem tiltakozott, oktatás és kutatás, egyéb gyógyító célú felhasználás, valamint átültetés érdekében távolítható el.

7.) Fogva tartott személy holttestéből szerv vagy szövet nem távolítható el, kivéve, ha az a halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében történik, illetőleg tudományos célt szolgál.

8.) Az átültetés kivételével egyéb gyógyító célú felhasználás érdekében történő szerv vagy szövet kivételével járó költségek megtérítését a fekvőbeteg-gyógyintézet kérheti a szervet vagy szövetet felhasználótól.

9.) A kórbonctani, illetve a hatósági boncolás elvégzése után a holttestet a kegyeleti szempontok figyelembevételével helyre kell állítani.

10.) Orvostudományi egyetemi oktatási célból holttesten orvosi beavatkozást végrehajtani akkor szabad, ha az elhunyt ez ellen életében nem tiltakozott. Az elvégzett beavatkozás nem zavarhatja a halál okának megállapítását és a holttest kegyeleti szempontok figyelembevételével történő helyreállítását.

11.) Orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára átadható azon személy holtteste, aki életében

- a) ehhez kifejezett beleegyezését adta, vagy
- b) ez ellen nem tiltakozott, továbbá temetésére kötelezett hozzátartozója - amennyiben van ilyen - a halált követően 30 napon belül írásban beleegyezett.

Az átadás csak ingyenes lehet.

12.) Halottból szerv, illetve szövet eltávolítására átültetés céljából akkor kerülhet sor, ha az elhunyt életében ez ellen nem tett tiltakozó nyilatkozatot. Tiltakozó nyilatkozatot a cselekvőképes személy, írásban (közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban) vagy - amennyiben írásbeli nyilatkozatot egyáltalán nem vagy csak jelentékeny nehézséggel tudna tenni - kezelőorvosánál szóban tehet. Korlátozottan cselekvőképes személy, tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is tehet. A cselekvőképtelen személy helyett tiltakozó nyilatkozatot törvényes képviselője tehet.

A kezelőorvos a szerv, illetve szövet eltávolítására rendelkezésre álló időn belül köteles meggyőződni arról, hogy az elhunytjánál maradt-e tiltakozó nyilatkozat.

Amennyiben az írásbeli nyilatkozat az eltávolításra rendelkezésre álló időn belül nem kerül elő, illetve ilyet nem juttatnak el a kezelőorvoshoz, annak hiányát kell vélelmezni.

Amennyiben az elhunyt kiskorú volt és tiltakozó nyilatkozat nem lelhető fel, a szerv-, szöveteltávolítás csak akkor kezdhető meg, ha ahhoz törvényes képviselője írásban hozzájárult. Abban az esetben, ha beszállítás előtt szervet vagy szövetet eltávolítottak a halottból minden esetben meg kell győződnünk arról, hogy a halottdokumentáció tartalmazza a 18/1998.XII.27. EüM rendelet (illetve ennek 12/2012 /VIII.6/ EMMI rendelet módosításait) 6. §-ában foglaltaknak megfelelően a donordokumentációt.

Halottból más személy testébe történő átültetés céljából a Pathologiai Intézetben cornea, esetenként csont vagy porcszövet eltávolítása történik.

Beszállítást követően a szerv vagy szövet eltávolítás minden esetben a boncolás után történik meg. A szerv vagy szövet eltávolítását minden esetben a szervet vagy szövetet igénylő intézet orvosa végzi. A szövet vagy szervkivételre vonatkozó minőségi és biztonsági követelmények, a tárolásra és szállításra vonatkozó rendelkezések betartása is az átültetést végző intézet/klinika feladata.

13.) Amennyiben a halottvizsgálatot végző orvos megállapítása szerint a halott teste orvosi szempontból alkalmas arra, hogy oktatás és kutatás, egyéb gyógyító célú felhasználás, illetve átültetés céljából történő szerv-, szöveteltávolításra kerüljön sor, az orvosnak meg kell győződnie arról, hogy az elhunytjánál lévő, személyazonosításra szolgáló iratok között található-e nyilatkozat, amellyel a holttestéből történő szerv-, szöveteltávolítást megtiltotta. Ha a hozzátartozó birtokában van az elhunytjának a testéből történő szerv- és szövetátültetést megtiltó nyilatkozata, azt bemutatja a halottvizsgálatot végző orvosnak.

A tiltakozó nyilatkozat meglétét vagy hiányát a halottvizsgálatot végző orvos feltünteti a halottvizsgálati bizonyítvány "megjegyzés" rovatában.

14.) A kórbonctani vizsgálat elvégzésére a halottvizsgálatot végző orvos vagy az elhunyt

személy kezelőorvosa tesz javaslatot.

Ha a kórbonctani vizsgálatra a kezelőorvos tesz javaslatot, valamennyi korábbi orvosi dokumentáció összegyűjtése és értékelése alapján összefoglalja a teljes kórtörténetet. A kórtörténetben feltünteti

- a) a korábbi gyógykezelés alapjául szolgáló betegségeket,
- b) a rendelkezésre álló adatokból következtethető vagy megállapítható betegségeket,
- c) a halál közvetlen okára és az arra vezető, azt előidéző okra,
- d) a halál alapjául szolgáló betegségekre, valamint az egyéb (kísérő) betegségekre vonatkozó feltételezett véleményét. A kezelőorvos a dokumentációt és a kóresetnek a kórtörténet alapján történő megítélését (epikrízis) legkésőbb a halál bekövetkezését követő első munkanapon a kórbonctani vizsgálatot végző intézet részére megküldi.

A kórbonctani vizsgálatot a Klinikai Központ klinikáin elhunyt esetében a Pathologiai Intézet kórboncnok orvosa végzi.

A kórbonctani vizsgálatot a kezelőorvos által rendelkezésre bocsátott kórtörténet ismeretében, a holttestnek a boncoló helyiségbe szállítását követően meg lehet kezdeni.

Ha a kórbonctani vizsgálat megkezdése előtt rendkívüli halál gyanúja merül fel, a rendkívüli halál esetére szóló rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell. A kórbonctani vizsgálatot a halál bekövetkezését követő első munkanapon, legkésőbb a halottvizsgálattól számított három munkanapon belül kell elvégezni. A boncolás időpontjáról a kórbonctani vizsgálatot kérő kezelőorvost, műtét (szülés) esetén a műtétet végző (szülést levezető) orvost értesíteni kell. Fekvőbeteg osztály betegeként elhunyt boncolása esetén a kezelőorvosnak, a műtétet végző (szülést levezető) orvosnak vagy az klinikaigazgató által megbízott másik orvosnak a vizsgálatnál jelen kell lennie.

A kórbonctani vizsgálatról - az erre vonatkozó szakmai-módszertani irányelvek szerint - jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza a kórlefolyást, a halál közvetlen okát, az arra vezető okot, a halál alapjául szolgáló betegséget és az egyéb lényeges (kísérő) betegségeket is. A jegyzőkönyvet epikrízissel kell lezárni, melyben össze kell hasonlítani a kezelőorvos által megjelölt és a kórbonctani vizsgálat során megállapított haláloki diagnózisokat. Eltérés esetén meg kell jelölni annak lehetséges okait is.

A holttestből történő szerv-, szövetkivétel tényét és annak célját a boncolási jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

Ha a kórbonctani vizsgálat olyan betegséget állapít meg, amelyre külön jogszabály bejelentési kötelezettséget ír elő, a bejelentést annak előírásai szerint meg kell tenni.

A boncolási jegyzőkönyv egy példányát a Pathologiai Intézet az elhunyt kezelőorvosának megküldi.

15.) Ha a holttest kórbonctani vizsgálata során rendkívüli halál gyanúja merül fel, a boncolást végző orvos köteles a kórbonctani vizsgálatot azonnal félbeszakítani és a külön jogszabályban meghatározott hatóságot értesíteni.

A kórbonctani vizsgálatot végző orvos

- a) gondoskodik arról, hogy a hatóság intézkedéséig a holttesten változtatás ne történjen, és az további vizsgálatra alkalmas maradjon,
- b) az addig elvégzett vizsgálatokról részletes jegyzőkönyvet készít, és azt a rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció másolatával, valamint a vizsgálat során vett mintákkal és készített metszetekkel együtt a hatóságnak átadja.

Ha a hatóság azt állapítja meg, hogy a haláleset nem rendkívüli, a megállapításairól készített feljegyzést a boncolást végző orvosnak átadja, aki befejezi a kórbonctani vizsgálatot.

16.) A kórbonctani vizsgálat befejezését követően haladéktalanul ki kell állítani és ki kell adni a halottvizsgálati bizonyítványt, valamint a holttest elszállíthatóságáról a temetésre (köztemetésre) kötelezettet értesíteni kell.

17.) Kórbonctani vizsgálat során, a holttesten oktatás, továbbképzés és külön jogszabály szerint engedélyezett tudományos kutatás céljából szabad beavatkozást végezni.

A holttesten végzett orvostudományi kutatás esetében az emberen végzett orvostudományi kutatás (orvosbiológiai és klinikai kutatás) szabályait értelemszerűen kell alkalmazni. Nem végezhető a holttesten orvostudományi kutatás, amennyiben az elhunyt azt életében kizárta.

A kórbonctani vizsgálaton oktatási célból - az intézetvezető engedélyével - orvos, orvostanhallgató, más egészségügyi szakképzésben vagy egyéb képzésben részesülő személy is jelen lehet, ha a vizsgálaton való részvétel a tananyag részét képezi.

A hatósági és az igazságügyi orvosi boncolásnál a beteg kezelőorvosa a hatósági boncolást elrendelő engedélyével lehet jelen, a boncolási jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a boncoláson jelen lévő kezelőorvos nevét, illetve ha a hatóság a kezelőorvos részvételéhez nem járult hozzá, ezt a tényt is. A kezelőorvos a jegyzőkönyv véleményi részének készítésénél nem lehet jelen.

IV. A holttest szállításával, eltemetésével, elhamvasztásával kapcsolatos egyéb rendelkezések

1.) A holttestek kiszállításának szabályozása

A halottak kiszállításával kapcsolatos nyilvántartást az Egészségügyi Közlöny, LII. évfolyam 9. szám, 1142. oldal: Az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Közleménye a kórbonctani osztályok halott nyilvántartásáról határozza meg. Ennek értelmében a Pathológiai Intézetnek írásban kell dokumentálnia a halottak be- és kiszállításával kapcsolatos adatokat.

A szabályozás célja, hogy a PTE Klinikai Központ megfeleljen a rendelkezéseknek, az előírt boncoláshoz kapcsolt (pl. hűtés) és kegyeleti tevékenységekkel (pl. a végtisztességre való felkészítés) kapcsolatos kiszállítás szabályozott és dokumentált körülmények között történjen.

A szabályozás végrehajtása egyben vitás, vagy jogi esetekben dokumentációval támasztja alá

az intézményben megtörtént kiszállítási események időpontjait.

A szabályozással meghatározott folyamat:

A Klinikai Központ klinikáin kívül meghalt személyek holttestének temetőbe szállításáról – a halottvizsgálati bizonyítvány kiadásával – a halottvizsgálatot végző, vagy halálokot megállapító orvos intézkedik. A temetésre kötelezettet erről egyidejűleg értesíti.

A Klinikai Központ klinikáin kívül (TEK, HBCS, Ambuláns) nem rendkívüli módon meghalt személy esetében, ha a halál oka a halál bekövetkezését követő 16 órán belül nem állapítható meg, a holttestet a további intézkedésig a legközelebbi boncoló helyiség csoportot fenntartó temetőbe, vagy Pathologiai Intézetbe/ kórházi Pathologiai Osztályra kell szállítani.

A kórbonctani vizsgálat és a halottvizsgálati bizonyítvány kitöltését követően a halott azonnal temethető.

A holttestnek a boncolás helyéről a temetőbe, temetkezési emlékhelyre, vagy hamvasztó üzembe történő szállításának, valamint tárolásának, hűtésének költségei a halottvizsgálati bizonyítvány kiállítását követő első munkanaptól azt terhelik, aki a törvény alapján az elhunyt eltemettetésére köteles, illetve az eltemettetést vállalja.

Ez a fizetési kötelezettség, ha az eltemettetéshez, illetve elhamvasztáshoz hatóság engedélyre van szükség, akkor az engedély kiadása napját, illetve az engedélyben a temetés legközelebbi időpontjaként megjelölt napot követő első munkanaptól terhelik az elhunyt eltemettetésére kötelezettet. (Lásd. 11 /2009. számú Klinikai Főigazgatói Utasítás)

A Pathologiai Intézet a beteg eltemetését vállaló hozzátartozóját köteles tájékoztatni a temetéssel kapcsolatos ügyintézéshez szükséges dokumentumokról.

Exit hűtés biztosítása

A Klinikai Központ klinikáin elhunytak hűtését a Pathologiai Intézet Pécs, Szigeti út 12. székhelyén és a Rákóczi út 2. sz. alatti 2. számú Diagnosztikai Laboratóriumában lévő exit hűtőben kell biztosítani. Az Exit hűtés részletes szabályait valamint díjazását a 11/2009. számú Klinikai Főigazgatói Utasítás szabályozza.

Exit hűtési díj

A Klinikai Központ Pathologiai Intézetének hűtőjében elhelyezett elhunyt személyek után azt a naptári napot követő naptól, amely naptári napon a holttest eltemetésére a temetésre kötelezett engedélyt kapott, a tárolás 5. napjáig (függetlenül attól, hogy az munkanapra, vagy munkaszüneti napra esik) bezárólag 10.000,-Ft azaz Tízezer forint összegű díj fizetésre köteles bizonylat ellenében az aki a költségeket viselni tartozik. A tárolás 6. napjától az elhunyt személynek a Pathologiai Intézetből történő elszállításáig terjedő időszakban az elhelyezett elhunyt személyek után fizetendő díj napi

2.000,-Ft, azaz Kettőezer forint.

Jelen szabályozás munkaidőben és munkaidő utáni szállításra egyaránt vonatkozik.

2.) Az intézményen kívül meghalt személy holttestének temetőbe szállításáról - a halottvizsgálati bizonyítvány kiadásával - a halottvizsgálatot végző vagy a halálokot

megállapító orvos intézkedik. A temetésre kötelezettet erről egyidejűleg értesíti.

Intézményen kívüli szülés (vetélés) esetén - ha a magzat halva született, vagy élve született, de a születését közvetlenül követően meghalt - a szülésnél (vetélésnél) közreműködő, illetve a halottvizsgálatot végző orvosnak az anya és a holttest (abortum) kórházba való szállításáról kell intézkednie. Vetélés esetén halottvizsgálati bizonyítványt kiállítani nem kell.

Az intézményen kívül, nem rendkívüli módon meghalt személy holttestének a halál bekövetkezése helyéről történő, legkésőbb 16 órán belüli elszállításáról a halottvizsgálatot végző orvos intézkedik. Ha a halál okát a halál bekövetkezését követő 16 órán belül egyértelműen megállapítják, a holttestet az eltemetés helye szerinti temetőbe kell szállítani.

Ha a halál oka a halál bekövetkezését követő 16 órán belül nem állapítható meg, a holttestet a további intézkedésig a legközelebbi boncoló helyiség-csoportot fenntartó temetőbe vagy kórházi patológiai osztályra kell szállítani. A kórbonctani vizsgálat céljából történő továbbszállítás költségét a halál helye szerint illetékes klinika/intézet viseli.

3.) Az orvostudományi egyetemi anatómiai oktatás céljára átadott holttest elszállításáról az Anatómiai Intézet gondoskodik.

4.) A kórbonctani vizsgálat után a halott azonnal temethető. Rendkívüli halál esetén az elhunyt eltemetéséhez, illetve elhamvasztásához a halottvizsgálati bizonyítvány mellett az eljáró hatóság engedélye is szükséges.

A halva született magzat eltemettetéséről az egészségügyi intézmény intézkedik kivéve, ha arról - kérelme alapján - más személy kíván gondoskodni.

5.) Rendkívüli halál esetén a hatósági, illetve az igazságügyi orvosi boncolást elrendelő hatóság intézkedik a holttestnek a halál bekövetkezése helyéről a szükséges vizsgálatok elvégzéséhez megfelelő feltételekkel rendelkező legközelebbi, boncoló helyiség-csoportot fenntartó temetőbe vagy kórházi patológiai osztályra, illetve más intézménybe (továbbiakban: boncolás helye) történő szállításáról.

6.) A holttestnek a boncolás helyére történő szállításának, valamint tárolásának, hűtésének és boncolásának költségei a következő bekezdésben meghatározott időpontig a boncolást elrendelő hatóságot terhelik.

A holttestnek a boncolás helyéről a temetőbe, temetkezési emlékhelyre vagy hamvasztó üzembe történő szállításának, valamint tárolásának, hűtésének költségei a halottvizsgálati bizonyítvány kiállítását - ha az eltemetéshez, illetve elhamvasztáshoz hatóság engedélye szükséges, akkor az engedély kiadása napját, illetve az engedélyben a temetés legközelebbi időpontjaként megjelölt napot - követő első munkanaptól azt terhelik, aki törvény alapján az elhunyt eltemettetésére köteles, illetve az eltemettetést vállalja. Köztemetés esetében ez a díj az önkormányzatot terheli.

7.) A beteg klinikára való felvételekor fel kell jegyezni annak a hozzátartozónak a nevét és lakcímét, akit a beteg esetleges haláláról értesíteni kell. A klinikán bekövetkezett halálesetről az elhunyt személy hozzátartozóját a klinika működési rendjében meghatározottak szerint haladéktalanul értesíti. Az értesítésnek tartalmaznia kell az elhunyt személy nevét, születési évét és az anyja nevét.

8.) Késői magzati halálozás (halva születés) esetén a halottvizsgálatot végző orvos (klinikán, klinikára szállítás esetén a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika igazgatója) - az anyasági támogatásra való jogosultság igazolása céljából - kiállítja az "Igazolás késői magzati halálozásról" című nyomtatványt.

9.) A Klinikai Központban végezhető, temetkezési szolgáltatásnak nem minősülő halottkezelési tevékenység – melyeknek elvégzésére külön szerződésben meghatározottak szerint kötelesek a szerződésben meghatározott személyek - a holttest:

- a) hűtése azt a naptári napot követő naptól, amely naptári napon a holttest eltemetésére a temetésre kötelezett engedélyt kapott,
- b) egészségügyi intézményen belüli szállítása, c) mosdatása,
- c) öltöztetése, e) borotválása,
- d) rekonstruálása.

A meghatározott tevékenységeken kívül az Klinikai Központ a megfelelő egészségügyi szakma végzésére jogosító működési engedély birtokában halottkonzerválást végezhet. E tevékenység elvégzésére a temetkezési szolgáltató a Klinikai Központtal megállapodást köthet.

A halottkezeléssel kapcsolatos szolgáltatás feltételeit, a megrendelt szolgáltatás teljesítésének módját és a díjfizetés rendjét a Klinika Központ állapítja meg (Térítési Szabályzat) és érvényesíti. A díjakról előzetesen tájékoztatni kell a közeli hozzátartozót.

10.) A temetésről sorrendben a következők kötelesek gondoskodni:

- a) aki a temetést szerződésben vállalta;
- b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez;
- c) végintézkedés hiányában az elhunyt elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa;
- d) az elhunyt egyéb közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pontja] a törvényes öröklés rendje szerint.

Ha temetésre kötelezett személy nincs, ismeretlen helyen tartózkodik, vagy a kötelezettségét nem teljesíti, a temetésről az elhalálozás helye szerint illetékes települési önkormányzat (fővárosban a kerületi önkormányzat) - jogszabályban meghatározott határidőn belül - gondoskodik.

11.) Azt, aki törvény alapján a temetésre kötelezett és a kötelezettségét nem teljesíti, az elhalálozás helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője felszólítja 15 napon belüli teljesítésre. Ha a kötelezett a felszólításnak nem tesz eleget, az elhunytat közkölségen kell eltemetni.

12.) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodnia az elhunyt személy közköltésen történő eltemetetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemetetésre köteles személy, vagy
- b) az eltemetetésre köteles személy az eltemetetésről nem gondoskodik.

13.) A halottat koporsós temetés esetén - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításától számított 72 órán túl, de 96 órán belül el kell temetni, kivéve, ha

- a) a halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálatra vonatkozó rendelkezések alapján ettől eltérő engedélyt adott,
- b) a holttestnek az eltemetésig történő hűtése biztosított, ebben az esetben a temetést 8 napon belül kell elvégezni.

A halottat - hamvasztásos temetés esetén - a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításától számított 15 napon belül el kell hamvasztani. A holttestet a hamvasztásig hűteni kell.

14.) A Klinikai Központban a halottakkal kapcsolatos eljárásban

- a) az adminisztratív feladatokat a kezelőorvos végzi a klinikai adminisztráció és az ápolószemélyzet közreműködésével, az egészségügyi személyzet juttatja el a Pathológiára,
- b) az elhunyt családtagját/hozzátartozóját a kezelőorvos a betegdokumentációban megadott telefonszámon vagy – elérhetetlenség esetén – távirati úton értesíti, majd az egészségügyi dokumentációban rögzíti a tájékoztatás tényét,
- c) a beteg által megjelölt hozzátartozó hiányában az elhunyt köztemetésével kapcsolatos ügyintézés a klinikai szociális munkás közreműködésével végzi,
- d) a temetkezési szolgáltatók vonatkozásában az elhunyt hozzátartozóinak bármilyen befolyásolása az egészségügyi szolgáltató részéről tilos.
- e) az ügyeleti időben elhunyt beteg hozzátartozójának tájékoztatása az ügyeletes orvos feladata a 14.b pontban meghatározottak szerint, de legkésőbb az ügyelet átadását megelőzően reggel 6 és 8 óra között. A tájékoztatást végrehajtó és közreműködő személy nevét illetve a telefonálás/távirat feladásának idejét a betegdokumentációban rögzíteni kötelező!

Jelen szabályzat a Klinikai Központ Szakmai Vezetői Tanácsa, valamint a Klinikai Központ Tanácsa általi elfogadás után a Klinikai Központ főigazgatójának ellenjegyzése napján lép hatályba.

Pécs, 2014. július 24.

KÉRELEM A KÓRBONCOLÁS MELLŐZÉSÉRE

Alulírott, ... kérelmezem, hogy a ..... napon elhunyt
..... (szül. idő: ....., anyja neve:.....)
hozzátartozóm (akinek törvényes képviselője / házastársa /élettársa/gyermek/szülője/testvére/nagyszülője/unokája
vagyok) kórboncolásától eltekinteni szíveskedjenek.

Kijelentem, hogy az elhunyt kezelésével, a halál okával és körülményeivel kapcsolatban mindenre kiterjedő
tájékoztatást kaptam, ennek kapcsán kételyeim, kifogásom nincsen.

Kijelentem, hogy a kórboncolás mellőzésével kapcsolatban semminemű perrel, kártérítési igénnyel nem élek.

Tudomásul veszem, hogy az 1997. évi CLIV. Törvény 219. §. alapján jelen kérelem nem kényszerítő erejű a
kórboncolás mellőzése szempontjából. Amennyiben a törvényben meghatározott, további feltételek nem állnak
fenn, tudomásul veszem és elfogadom a kórboncolás szükségességét.

Pécs, ...

.....
Aláírás

Tanuk:

1. név: .....

2. név: .....

cím: .....

cím: .....

Az elhunyt kezelőorvosaként kijelentem, hogy:

a halál természetes eredetű, a halál oka egyértelműen megállapítható, a kórboncolástól további lényeges
megállapítás nem várható, az elhunyt szervátültetés donora, illetve recipiense nem volt, a halál okaként
foglalkozási eredetű betegség nem merült fel, illetve az elhunyt testében nincs újra felhasználni kívánt eszköz.

Pécs, ...

.....
kezelőorvos

A kórboncolásra kijelölt szakorvosként/prosectorként, a fentieket, valamint a rendelkezésemre álló klinikai
adatokat mérlegelve kijelentem, hogy:

a kórboncolás mellőzhető

a kórboncolás nem mellőzhető, mert

az esetnek oktatási/tudományos jelentősége van

a kórtörténet egyes részletei, illetve a halál körülményei nem tisztázottak

egyéb ok áll fenn: .....

Pécs, ...

.....
patológus

A 141-2726/1997 számú rektori utasítás által rám ruházott jogkör alapján, a fentieket mérlegelve

a kórboncolás mellőzéséhez hozzájárulok

a kórboncolás mellőzéséhez nem járulok hozzá

Pécs, ...

.....
PTE KK Pathológiai Intézet vezetője